

**VELŽIO GIMNAZIJOS
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo Velžio gimnazijos tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

2. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Velžio gimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti gimnazijos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu gimnazijoje.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi gimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos Aprašo tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota Apraše, turi būti supažindinti tėvų susirinkimų, klasės valandėlių metu ir patvirtinti tai savo parašu.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

- 6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

8.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia, keičia, papildo patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį;

8.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi klasės vadovas išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

8.7. atlieka kitus gimnazijos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

9. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

10. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nedelsiant reaguodamas:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi vidaus darbo tvarką ir elgesio taisykles;

10.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.4. informuoja klasės vadovą arba direktorių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, bei raštinėje pažymi atvejį drausmės apskaitos lape.

11. Pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

11.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir atvejį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, raštinėje pažymi atvejį drausmės apskaitos lape, praneša klasės vadovui arba direktoriui.

12. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 2);

12.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda direktoriui ir psichologui, pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;

12.6. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį bei registruoja atvejį drausmės apskaitos lape.

13. Vaiko gerovės komisija:

13.1. informuoja gimnazijos vadovą – kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys bei pažymi atvejį drausmės apskaitos lape;

13.2. kibernetinių patyčių atveju pateikia pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt:

13.2.1. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas kibernetinėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis;

13.2.2. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai;

13.3. sistemina ir analizuoja pranešimų apie patyčias, kur vienas patyčių dalyvis suaugęs bendruomenės narys, formas;

13.4. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai kreipiasi klasės vadovas) inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;

13.5. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, psichologo, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą.

14. Direktorius apie pastebėtą smurto atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša ir smurtaujančio (smurtaujančių), ir smurtą patyrusio (patyrusių) mokinio (mokinių) tėvams (globėjams, rūpintojams), ir vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ir savivaldybės institucijai pagal kompetenciją:

14.1. gimnazijos vadovas, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš mokinio privalo nedelsiant imtis priemonių. Ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Panevėžio rajono pedagoginei psichologinei tarnybai, kur darbuotojui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo turi būti suteikta psichologinė pagalba.

15. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, matęs ir žinantis apie patyčias, nedelsiant informuoja bet kurį ugdymo įstaigos darbuotoją kuriuo pasitiki.

16. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias:

16.1. nedelsiant informuoja klasės vadovą ir/ar socialinį pedagogą, ir/ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai);

16.2. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

18. Visi gimnazijos bendruomenės nariai supažindinami su Aprašu pasirašytinai.

19. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota Apraše, supažindinami tėvų susirinkimo, klasės valandėlių metu ir patvirtina tai savo parašu.

Nr.	Data	Mokinio vardas pavardė	Draudžiama veikla (kodas) Pastabos	Situaciją užfiksavęs mokyklos darbuotojas, parašas

Mokiniui draudžiamų veiklų kodai:

1. tyčiojimasis iš mokinių (nurodyti nukentėjusį).
2. nevykdymas teisėtų suaugusiųjų reikalavimų, sukeltiant konfliktą (nurodyti konflikto priežastį).
3. pasikartojantys vėlavimai į pamoką.
4. pasikartojantis mokyklinės uniformos nedėvėjimas.
5. mokyklos turto niokojimas.
6. azartiniai žaidimai, žaidimas kortomis.
7. rūkymas mokyklos teritorijoje.
8. kita (nurodyti).

VELŽIO GIMNAZIJA PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____.
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

VELŽIO GIMNAZIJOS REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

